

Kontaktperson
Samhällsbyggnadsavdelningen
Linda Jönsson
010-224 14 19
linda.s.jonsson@lansstyrelsen.se

Yttrande över promemoria "Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga" (A2016/01307/I)

Länsstyrelsen Skåne yttrar sig över promemorian "Ett nytt ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga". Yttrandet inleds med övergripande synpunkter och därefter lämnas synpunkter på överväganden och förslag utifrån promemorians disposition.

Övergripande synpunkter

Behovet av ett förändrat och förenklat ersättningssystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga är stort och Länsstyrelsen ser positivt på de förslag som innebär ett ersättningssystem med fler schabloner, färre återsökningar och därmed också en minskad administration för samtliga berörda parter.

De föreslagna förändringarna innebär också en ökad förutsägbarhet gällande vilka ersättningar som berörda parter kan räkna med i mottagandet av de ensamkommande barnen. Ett fungerande IT-stöd är dock en förutsättning för att en minskad administration och en ökad förutsägbarhet ska realiseras.

Länsstyrelsen har inte underlag för att bedöma om föreslagna ersättningsnivåer ligger på en rimlig nivå, kostnadseffektiviseringar måste balanseras mot kvaliteten i mottagandet. En god samverkan och relation mellan stat och kommuner är avgörande för ett fungerande flyktningmottagande i stort. En viktig del i detta är i vilken mån kommunerna får kostnadstäckning från staten för sitt mottagande.

Länsstyrelsen anser att barnperspektivet borde utvecklas närmare i promemorian framförallt gällande de förändringar som avser asylsökande ensamkommande unga.

Avsnitt 3.1 Ny ersättning för beredskap och kapacitet för mottagandet av ensamkommande barn

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Det bör tydliggöras hur den rörliga delen av ersättningen kan komma att förändras med hänsyn till Migrationsverkets löpande prognoser för flyktingmottagandet under året.

Överenskommelserna mellan Migrationsverket och kommunerna avseende mottagandet av ensamkommande barn har med den nya anvisningsmodellen och med förslaget på nytt ersättningssystem i stort sett tappat sitt syfte. Men överenskommelserna specificerar även vilka barn utifrån ålder och kön som kommunen har en beredskap att ta emot. Utifrån ett barnperspektiv bör även fortsättningsvis hänsyn tas till de kommuner som idag har verksamheter och till kommuner som är villiga att starta upp verksamheter som tillgodoser specifika behov hos målgruppen såsom till exempel mottagandet av små barn, flickor med egna barn, flickor som är gravida eller barn med speciella behov. I promemorian framgår inte hur dessa behov som överenskommelserna tidigare specificerade ska kunna tillgodoses.

3.2 Schablonersättning till ankomstkommuner för tillfälligt mottagande av asylsökande ensamkommande barn

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget i stort men ställer sig tveksam till att hela ersättningen ska utbetalas i efterskott då ankomstkommunerna behöver hålla en god beredskap under längre tidsperioder och med beredskap för stora variationer i antalet asylsökande. Länsstyrelsen anser därför att ankomstkommunerna även fortsättningsvis ska få en fast årlig ersättning som utbetalas i förskott utöver de 3000 kronor per barn och dygn som är promemorians förslag.

3.3 Schablonersättning för mottagandet av asylsökande ensamkommande barn i anvisningskommun

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och ser mycket positivt på att administrationen kring ersättningarna förenklas. Men med hänsyn till de långa handläggningstiderna avseende asylprövningen på Migrationsverket bedöms beloppet vara för lågt för att täcka kommunens kostnader. Socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader har tidigare bedömts ligga på en nivå på 31- 39 000 kr. Då återstår endast ett mindre belopp som ska täcka transport- och tolkkostnader samt ersättning till god man under lång tid.

3.4 Schablonersättning per dygn för mottagandet av ensamkommande barn

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men ställer sig tveksam till promemorians påstående att majoriteten av de ensamkommande barnen i åldern 16-17 skulle ha särskilda skäl att placeras i stödboenden som i första hand är tänkt som en boendeform för unga i åldern 18-20. Det är därför tveksamt om schablonen kommer att täcka kommunernas kostnader för barnens boende då Länsstyrelsen utifrån ett barnperspektiv bedömer att en placering i ett HVB, som är mer kostnadskrävande än ett stödboende, även fortsättningsvis kommer att vara den vanligaste och mest lämpliga placeringsformen för ensamkommande barn i åldern 16-17 år. Detta med särskilt beaktande av att många ensamkommande barn kommer att få tillfälliga uppehållstillstånd enligt de begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige som införts från och med den 20 juli i år. Det kommer att innebära ett större behov av stöd då de unga är en extra utsatt grupp.

Ett alternativ hade varit att ersättningen är uppdelad i olika schabloner utifrån boendeform vilket i så fall kräver att kommunerna rapporterar in till Migrationsverket i vilken boendeform de anvisade barnen bor samt att det finns ett lätthanterligt och välfungerande IT-stöd för att hantera ersättningarna.

3.5 Begränsad möjlighet till ersättning för asylsökande ensamkommande unga i åldern 18-20 år

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Länsstyrelsen delar bedömningen att asylsökande som fyllt 18 år i första hand ska tas emot inom ramen för mottagningssystemet för vuxna om det inte finns särskilda skäl för en annan placering.

För unga som sökt asyl före 18-årsdagen anser Länsstyrelsen dock att särskilda hänsyn bör tas i fråga om de sociala förutsättningar som till exempel en sammanhållen och kontinuerlig skolgång betyder för den fortsatta etableringen i Sverige när beslut om fortsatt placering eller en eventuell överföring till Migrationsverkets asylboende ska fattas. Detta med särskilt hänsynstagande till att just denna målgrupp är speciellt utsatt då det finns en stor osäkerhet i om och när de får beslut om uppehållstillstånd och att detta i sin tur medför att många i målgruppen har behov av trygghet och kontinuitet i vardagen med skola, socialt sammanhang, fritidsaktiviteter mm som har bäring på den framtida hälsan för dessa ensamkommande unga. Upprepade flyttningar motverkar kontinuitet och trygghet för den unge och inverkar samtidigt negativt på närsamhällets engagemang för de unga.

3.6 Schablonersättning för ensamkommande unga i åldern 18-20 år med uppehållstillstånd

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Socialtjänsten har ett fortsatt ansvar för ensamkommande unga även utan placeringsbeslut som innebär arbete med utredningar och uppföljningar, därmed ställer sig Länsstyrelsen tveksam till om socialtjänsten avlastas i den omfattning som framförs i promemorian.

I promemorian föreslår man att hyreslägenheter i kommunal regi eller studentlägenheter kan vara aktuella boendialternativ för målgruppen. Den nya bosättningslagen där kommunerna ska ordna boenden till nyanlända har emellertid inneburit att dessa boendialternativ i de flesta kommuner inte längre finns att tillgå vilket innebär att kommunerna inte har reella alternativ till placeringar på HVB.

Folkhögskola med internat är en bra studie- och boendeform och ett bra alternativ till andra boendeformer för de ensamkommande barnen med uppehållstillstånd som vill studera. Folkhögskolespåret är ett initiativ som under de senaste åren etablerat sig i olika delar av landet med positiva resultat. För att denna satsning ska kunna utvecklas och få en fortsättning även i andra delar av landet krävs att kommunerna kan ansöka om en högre ersättning för denna typ av placeringsform som är något mer kostnadskrävande än vad den föreslagna schablonersättningen ger utrymme till.

3.7 Ersättning för ensamkommande barn och unga som är placerade i annan kommun än anvisningskommunen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

3.8 Ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

I promemorian föreslås att ersättningen för faktiska kostnader betalas ut i efterskott efter ansökan. Promemorian föreslår också att om kommunen redan fått automatiskt utbetald ersättning för den person och den tidsperiod som ansökan avser bör inte ersättning för faktiska kostnader betalas ut. Länsstyrelsen anser att detta förfarande försvårar för kommunerna att få den ersättning de är berättigade till då placeringar av barn med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) eller med stöd av socialtjänstlagen (SoL) ibland sker när barnet vistats i kommunen i flera månader och den automatiska ersättningen redan utbetalats.

Länsstyrelsen föreslår istället att kommunerna kan ansöka om faktiska kostnader men att ersättningen minskas med det belopp som redan utbetalats automatiskt till kommunen.

3. 9 Ikraftträdande mm.

Länsstyrelsen tillstyrker inte förslaget med följande synpunkter.

I promemorian föreslås att det nya ersättningsystemet ska börja gälla från årsskiftet 2016/2017, men Länsstyrelsen anser att detta är för tidigt. Kommunerna behöver längre tid på sig att ställa om sin verksamhet efter de förändringar som föreslås i promemorian. Kommunerna behöver tid att fasa ut de avtal de har idag gällande till exempel HVB med externa aktörer samt tid för att ordna nya boendialternativ. När det gäller stödboenden har IVO i dagsläget mer än 6 månaders handläggningstid för att utfärda tillstånd för stödboende i enskild regi.

Ett fungerande IT-stöd är en förutsättning för att en minskad administration och en ökad förutsägbarhet ska realiseras och att bygga upp dessa system tar tid.

Länsstyrelsen anser att det nya ersättningsystemet utifrån dessa faktorer kan införas tidigast juli 2017.

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Enander, efter föredragning av integrationsutvecklare Linda Jönsson. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Gunvor Landqvist deltagit.

Göran Enander

Linda Jönsson

Beslutet har bekräftats elektroniskt och har därför ingen namnunderskrift.